

Etikai és üzleti magatartási kódex

Elkötelezettek
vagyunk

A Bombardier

küldetése

Küldetésünk, hogy a világ vezető repülőgép- és vasúti járműgyártó vállalata legyünk.

Eltökélt szándékunk, hogy az alkalmazottainkra és termékeinkre való ráfordítás révén kiváló termékeket és szolgáltatásokat kínáljunk megrendelőinknek, valamint tartós nyereséget biztosítsunk részvényeseinknek.

Vezető helyünket az innovációval és a kiemelkedő termékbiztonsággal, hatékonysággal és teljesítménnyel érjük el.

A mércét magasra helyeztük. Meghatározzuk a kitűnőség szintjét – és teljesítjük is!

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	3
	Kinek kell követnie a Kódex előírásait?	4
	Milyen törvények érvényesek?	4
	A Kódex előírásainak vállalása	4
	Vállalati irányelvek és eljárások	4
	Az egyesült nemzetek Globális Megállapodásának támogatása	5
2	FELELŐSSÉGÜNK	6
	Alkalmazottak	7
	Menedzsment	8
3	A BOMBARDIER ALAPÉRTÉKEI	9
4	ETIKAI ÉS ÜZLETI MAGATARTÁSI KÓDEX	11
	Munkahely	12
	Foglalkoztatási gyakorlatok	12
	Zaklatás és személyi biztonság	12
	Egészségvédelem, biztonság és környezetvé- delem	12
	Üzleti gyakorlat	13
	Vállalati tulajdon	13
	Szellemi tulajdon	13
	Könyvelés és nyilvántartások	13
	Kommunikáció	13
	Elektronikus levelezés és internethasználat	14

Üzleti gyakorlat (folytatás)	
Ajándékok és vendéglátás	14
Bizalmas információ	14
Értékpapírtörvények és bennfentes kereskedelem	15
Összeférhetetlenség	17
Törvénytelen és tisztességtelen kifizetések	18
Korrupcióellenes törvények	18
Politikai tevékenység	19
Külső érdekelttekkel fenntartott kapcsolatok	19
Megrendelők	19
Szállítók, partnerek és harmadik felek	19
Verseny	20
Kormányzatok	20
5 A KÓDEXSEL KAPCSOLATOS IRÁNYÍTÁSI FELADATOK	21
Panaszkezelési felelős	22
Bombardier Etikai Tanács	22
A Kódex megsértésének bejelentése	22
Mikor etikátlan egy cselekmény?	22
Kapcsolatfelvétel	23
Bizalmas ügykezelés és névtelenség	24
Büntetés a Kódex megsértéséért	24

Megjegyzés: A szöveg egyszer bb megfogalmazása érdekében az angol verzióban a hímnem a n nemre is vonatkozik, és az egyes szám pedig a többes számra is, kivéve, ha a szöveggörnyezet ezt nem engedi meg.

Bevezetés

1

Az Etikai és üzleti magatartási kódex¹ ismerteti azokat a viselkedési normákat, amelyeket a Bombardier Inc.² elvár mindenkitől a napi tevékenységek elvégzése és a másokkal való érintkezés során. A Kódex nem láthat előre minden lehetséges helyzetet. Ezért irányelveket tartalmaz, amelyek mindenkit segítenek abban, hogy a Bombardier értékeivel és jó hírével összhangban levő döntéseket hozhasson. A Kódex mellett ismerni kell az egyes szakterületekre kidolgozott részletesebb vállalati irányelveket is, amelyek érinthetik a konkrét munkát, például nemzetközi üzletek és marketing; internet irányelvek; egészségvédelem, biztonság és környezetvédelem; és emberi erőforrások.

Ha egy vállalat etikus magatartást hirdet és gyakorol, abból mindenkinek előnye származik. Ha másokkal tisztességesen, őszintén és következetesen viselkedünk, akkor pozitív munkahelyi környezetet alakítunk ki magunk körül. Az a vállalat, amely a tisztességes magatartásra helyezi a hangsúlyt, bizalmat ébreszt az alkalmazottaiban, megrendelőiben, részvényeseiben, szállítóiban és a szélesebb közösségben. Az üzleti környezet vagy a hatósági előírások változása miatt időnként módosítani kell az irányelveket. A Kódex nyomtatott változata ezért előzetes értesítés nélkül bármikor módosulhat. A módosítások megjelennek a Kódex elektronikus verziójában, amely a Bombardier honlapján található.

¹ A továbbiakban a Bombardier Etikai és üzleti magatartási kódexére „Kódex”-ként hivatkozunk.

² A továbbiakban a „Vállalat” jelentése: a Bombardier Inc., annak csoportjai, divíziói és leányvállalatai, hacsak az nincs másként jelezve.

KINEK KELL KÖVETNIE A KÓDEX ELŐÍRÁSAIT?

A Kódex kivétel nélkül vonatkozik az igazgatóság minden tagjára és a Bombardier összes alkalmazottjára³. Elvárjuk, hogy a Bombardier szállítói és partnerei, valamint a harmadik felek (például ügynökök) szintén betartsák a Kódex előírásait, amikor a Bombardier céggel vagy annak képviseletében folytatnak üzleti tevékenységet.

MILYEN TÖRVÉNYEK ÉRVÉNYESEK?

Nemzetközi vállalatként a Bombardier a világ számos országában folytat üzleti tevékenységet. Ennek következtében számos joghatóság előírásainak kell folyamatosan megfelelnünk, többek között országok, tartományok, tagállamok, önkormányzatok és nemzetközi szervezetek (például az Európai Unió) előírásainak. A Bombardier cégnek és alkalmazottainak mindig be kell tartaniuk annak a joghatóságnak az előírásait, ahol a Vállalat tevékenykedik. Amennyiben a különböző országok törvényei között, vagy a Bombardier Kódexe és az alkalmazandó törvények vagy előírások között bármilyen ellentmondás lenne, akkor arra fel kell hívni a Bombardier jogi egységének figyelmét.

A KÓDEX ELŐÍRÁSAINAK VÁLLALÁSA

Ahol alkalmazható, az újonnan belépő alkalmazottaknak alá kell írni egy nyilatkozatot, hogy elolvasták és megértették a Kódexet. A felső vezetés meghatározott tagjainak évente kell aláírniuk egy nyilatkozatot, amelyben nemcsak az szerepel, hogy elolvasták és megértették a Kódexet, hanem az is, hogy annak rendelkezéseit nem sértették meg, és nincs is tudomásuk a Kódex bármilyen megsértéséről.

VÁLLALATI IRÁNYELVEK ÉS ELJÁRÁSOK

Minden csoport vagy divízió megfogalmazza a saját irányelveit és eljárásait, összhangban a Bombardier vállalati irányelveivel. Az alkalmazottaknak a Kódex betartása mellett követniük kell ezeknek az irányelveknek és eljárásoknak a rendelkezéseit is.

³ A Bombardier kódexe az összes alkalmazottra vonatkozik, így a vezet kre is. A Kódexben az „alkalmazott” szó az összes vezet t is magában foglalja. Az ellen rzést és irányítást gyakorló alkalmazottakra vonatkozó külön intézkedések a menedzsment fele sségér l szóló részben található.

AZ EGYESÜLT NEMZETEK GLOBÁLIS MEGÁLLAPODÁSÁNAK TÁMOGATÁSA

A Bombardier 2007-ben aláírta az ENSZ Globális Megállapodását (United Nations Global Compact), a világ legnagyobb, vállalati felelősségvállalásra és fenntarthatóságra vonatkozó kezdeményezését. Aláíróként elköteleztünk magunkat, hogy stratégiánk és működésünk során mindenkor elősegítjük az egyezmény 10 alapelveinek megvalósulását, amelyek az emberi jogokkal, a munkával, a környezettel és a korrupció elleni harccal kapcsolatosak.

Az ENSZ Globális Megállapodása olyan üzletpolitikai keretet biztosít számunkra, amely segíti az innovatív kezdeményezéseket, valamint a civil társadalommal, a kormányzatokkal és az üzleti élet más szereplőivel való kapcsolataink fejlesztését.

Üzleti Etikai és Viselkedési Kódexünk minden alkalmazottunkat arra bátorítja, hogy globális tevékenységünk révén támogassa alapvető értékeinket, viselkedési normáinkat és elkötelezettségünket az ENSZ Globális Megállapodásának a szociális felelősségvállalásról szóló 10 alapelve iránt.

Felelősségünk

2

A Kódexszel kapcsolatos legfontosabb feladat annak megértése és betartása. A Kódex világosan és egyértelműen megfogalmazza, hogy a Bombardier mit vár el az alkalmazottaktól és a menedzsmenttől.

ALKALMAZOTTAK

Az alkalmazottakkal szembeni elvárások:

- személyes felelősséget vállal a rábízott feladatok tisztességes és maradéktalan elvégzéséért;
- vállalja, hogy legjobb tudása szerint hozzájárul a Bombardier céljainak az eléréséhez, és döntéseit mindig a Kódexben foglaltakkal összhangban hozza meg, engedmények megtétele nélkül;
- ismeri a Kódex lényegét, és időről időre újra áttekinti. Ugyanakkor részletesen ismeri a Kódexnek a munkájára vonatkozó rendelkezéseit; és
- ha valamilyen kérdése van a Kódexszel kapcsolatban, akkor azt megbeszéli a felettesével vagy a Bombardier 23. oldalon megjelölt illetékeseivel.

Amennyiben valakinek a tudomására jut a Kódex megsértése, a következőt kell tennie:

- azonnal és jóhiszeműen tájékoztatja a felettesét vagy a 23. oldalon megjelölt illetékest;
- ha a bejelentést követően a gond nem oldódik meg, akkor bejelenti a 23. oldalon megjelölt illetékességnek; és
- együttműködik a Kódex megsértésével kapcsolatban a Bombardier cégnél lefolytatott vizsgálatokban.

MENEDZSMENT

A Bombardier menedzsereinek felelősségi körébe tartozik mindaz, ami a többi alkalmazottéba, és túl is terjeszkedik azon. A menedzserekkel szembeni elvárások:

- alaposan ismerje a Kódexet, és aktívan álljon ki mellette a munkahelyen;
- szigorú etikai követelményeknek megfelelő magatartásával mutasson példát, a munkahely tükrözze a Kódex tartalmát és szellemét;
- tegyen meg mindent azért, hogy megelőzze a Kódex megsértését, hogy észrevegye, ha megsértik, és azonnal reagáljon ilyen esetben;
- védje meg azokat, akik a Kódex megsértését jelentik; és
- működjön együtt a Bombardier Etikai Tanácsával és a vállalat panaszkezelési felelősével a Kódex alkalmazottak körében történő terjesztése és a korábban említett nyilatkozatok összegyűjtése érdekében.

A Bombardier alapértékei

3

Az összes Bombardier irányelv, így ez a Kódex is, a Bombardier alapértékeire épül. Ezek a közös értékek ösztönzik az összes tevékenységünket és döntésünket, és zsinórmértékül szolgálnak mindenki számára.

Az alapértékeink:

TISZTESSÉG

Mindig tisztességesen és etikusan viselkedünk és beszélünk, és ezzel kivívjuk és megtartjuk megrendelőink, részvényeseink, szállítóink, kollégáink, partnereink és a tágabb közösség bizalmát és tiszteletét.

MINŐSÉG IRÁNTI ELKÖTELEZETTSÉG

Munkánk minden vonatkozásában, csakúgy mint a megrendelőinkkel, részvényeseinkkel, szállítóinkkal, kollégáinkkal, partnereinkkel és a tágabb közösséggel való együttműködésben **szeretnénk demonstrálni a kiváló minőség iránti elkötelezettségünket**. Továbbá mindig arra törekszünk, hogy tetteinket a józan ész, professzionalizmus, szigor, önfegyelem, kitartás és csapatszellem vezérelje.

MEGRENDŐ-ORIENTÁCIÓ

Olyan **megrendelő-orientált kultúrát támogatunk**, amely a kiemelkedő szolgáltatásra helyezi a hangsúlyt, és a szervezet minden szintjén a kötelezettségek maradéktalan teljesítését szolgálja.

RÉSZVÉNYESEKRE VALÓ ÖSSZPONTOSÍTÁS

Arra összpontosítunk, hogy tartósan megőrizzük a részvények értékét azáltal, hogy nyereséges termékeket és projekteket fejlesztünk, és a megrendelők, részvényesek, szállítók, kollégák, partnerek és a tágabb közösség érdekében körültekintően irányítjuk a vállalatot.

Etikai és üzleti magatartási kódex

4

A Bombardier Kódex a munkahelyen, az üzleti gyakorlatban és a külső érdekeltekkel fenntartott kapcsolatoknál betartandó etikus magatartás kérdéseivel foglalkozik.

MUNKAHELY

■ Foglalkoztatási gyakorlatok

A Bombardier az összes alkalmazottat igazságosan, etikusan, tisztelettel és méltósággal kezeli. A Vállalat egyforma foglalkoztatási lehetőségeket kínál korra, nemre, szexuális irányultságra, mozgáskorlátozottságra, fajra, vallásra, állampolgárságra, családi állapotra, családi helyzetre, származási országra és más tényezőkre való tekintet nélkül, a vállalati egységnek otthont adó ország törvényeinek és előírásainak betartásával.

■ Zaklatás és személyi biztonság

A Bombardier irányelvei védik az alkalmazottakat a munkahelyi zaklatástól, megfélemlítéstől és elnyomástól, ideértve a szexuális, fizikai és lelki zaklatás és erőszak minden formáját. Minden alkalmazottnak joga van pozitív, harmonikus és professzionális munkahelyhez, és elvárható tőle annak megőrzése.

■ Egészségvédelem, biztonság és környezetvédelem

Az alkalmazottak munkahelyi egészségvédelme és biztonsága, valamint a környezet védelme kiemelten fontos a Bombardier számára, amely ezeknek a feladatoknak a megoldását a vállalat alapvető társadalmi felelősségének tekinti. Arra törekszünk, hogy mérsékeljük tevékenységünk és termékeink környezetre gyakorolt hatását, és a terméktervezésnél a teljes életciklusra kiterjedő szemlélet kialakítását tekintjük kívánatosnak, ügyelve versenyképességünk megőrzésére is.

A Bombardier és az alkalmazottai betartják az összes vonatkozó jogszabályt és előírást. Olyan normákat, eljárásokat, vészhelyzeti terveket és vezetési rendszereket alkalmazunk, hogy tevékenységünket biztonságosan, környezetbarát és tartósan fenntartható módon irányíthassuk.

A saját biztonságuk, valamint munkatársaik és tágabb környezetük biztonságának megóvása érdekében az alkalmazottak vállalják, hogy nem dolgoznak semmilyen olyan szer hatása alatt, amely csökkentheti ítélőképességüket vagy gátolhatja a hatékony és felelősségteljes munkavégzést.

ÜZLETI GYAKORLAT

■ Vállalati tulajdon

A vállalati tulajdont kizárólag indokolt üzleti cél érdekében szabad használni. A Bombardier alkalmazottaitól elvárják, hogy megóvják a vállalati vagyont, és azt ne tegyék ki elveszés, károsodás, visszaélés vagy lopás veszélyének.

■ Szellemi tulajdon

A szellemi tulajdon kategóriájába tartoznak a védjegyek, a domain nevek, a szabadalmak, az ipari formatervek, a szerzői jogok és az üzleti titkok. Az alkalmazottak kötelesek megvédeni a Bombardier szellemi tulajdonát, és tiszteletben tartani másokét. A vonatkozó törvények rendelkezéseinek megfelelően az alkalmazottak találmányai és felfedezései a Bombardier tulajdonát képezik, ha azok a munkavégzés során születtek.

A szellemi tulajdon bizalmas információnak számít. Ezért vonatkoznak rá a jelen Kódex „Bizalmas információ” részében foglalt titoktartási irányelvek.

■ Könyvelés és nyilvántartások

A Bombardier könyvelése és nyilvántartásai teljesekek, a valóságot tükrözik és pontosak, valamint megfelelnek a beszámolókra vonatkozó összes előírásnak. A Bombardier belső ellenőrzési rendszerének támogatásával az alkalmazandó számviteli alapelveknek megfelelően rögzítik az összes eszközt, forrást, tranzakciót és eseményt.

A Bombardier alkalmazottai az érvényes irányelveknek és törvényi előírásoknak megfelelően gondoskodnak a nyomtatott és elektronikus könyvelés és nyilvántartások kezeléséről, tárolásáról, archiválásáról és megsemmisítéséről.

■ Kommunikáció

A Bombardier alkalmazottainak az üzleti kapcsolatokban mindig őszintén és becsületesen kell eljárniuk, és soha nem szabad szándékosan félrevezetniük a munkatársaikat, a megrendelőket vagy a szállítókat. Mind írásban, mind a nyilvánosság előtti szóbeli megnyilatkozásokban megfelelő, szakmailag korrekt nyelvezetet kell használni.

A médiával, a befektetőkkel és a hatóságokkal való kommunikáció az erre kijelölt vállalati szóvivők feladata. Ha mást keresnek meg, akkor a kijelölt szóvivőkhöz kell irányítani az érdeklődőt.

■ **Elektronikus levelezés és internethasználat**

A Bombardier vállalati használatra biztosítja az elektronikus levelezést és az internetet. Az elektronikus levelezés használatánál figyelembe kell venni, hogy a levél idegen kezekbe is kerülhet, tartósan megmarad, kinyomtatható vagy továbbítható másoknak, és valószínűleg hosszú ideig megmarad a fogadó személy számítógépén. Ezért az elektronikus levelezésnél ugyanolyan körültekintően kell eljárni, mint az írásbeli üzleti kommunikáció többi típusánál. A Bombardier internetkapcsolatát és számítógépeit tilos nem helyénvaló vagy nem az üzleti célokat szolgáló anyagokhoz való hozzáférésre, azok letöltésére vagy továbbítására felhasználni.

■ **Ajándékok és vendéglátás**

Az alkalmazottaknak, szállítóknak, partnereknek és a Bombardier céget képviselő harmadik feleknek kerülniük kell ajándékok adását vagy elfogadását, illetve vendéglátás nyújtását vagy elfogadását, ha az úgy értelmezhető vagy úgy tűnhet, hogy célja az elfogadó döntésének a befolyásolása. Az ajándék lehet például valamilyen árucikk, szolgáltatás, szívesség, kölcsön, utazás, szállás vagy ingatlanhasználat.

Néha az üzleti kapcsolatokban – pl. egyes kultúrákban – megszokott dolog a kölcsönös ajándékozás. Ilyen esetekben az ajándéknak ésszerűnek, ízlésesnek és jelképes vagy névleges értékűnek kell lennie. Az alkalmazottaknak soha nem szabad ajándékot adniuk vagy elfogadniuk, ha azt a törvény vagy a másik fél szervezetének a szabályzata tiltja.

■ **Bizalmas információ**

A bizalmas információ olyan információ, amely a Bombardier tulajdona, és nem tartozik a nyilvánosságra. A bizalmas információ lehet a Bombardier saját információja vagy harmadik felek titoktartási megállapodás keretében átadott információja. Néhány példa bizalmas információra: pénzügyi adatok, stratégiai tervek, szellemi tulajdon,

üzleti ajánlatokkal kapcsolatos információk, alkalmazottak személyi adatai, jogi dokumentumok, megrendelőkkel és szállítókkal kapcsolatos információk.

Bizalmas információt kizárólag azzal a személlyel szabad megosztani, akire tartozik, kivéve, ha külön feljogosítják a közlésére vagy a törvény előírása szerint köteles elmondani. Ez vonatkozik a szállítóktól és megrendelőktől kapott bizalmas információra is. Az alkalmazottak vállalják, hogy megőrzik ezeknek az információknak a titkosságát, még akkor is, ha megszűnik a munkaviszonyuk a Bombardier cégnél.

Az alkalmazottaknak külön ügyelniük kell arra, nehogy a bizalmas információval visszaéljenek vagy gondatlanságból mások tudomására jusson. Ennek érdekében:

- a bizalmas információt tartalmazó elektronikus és papírdokumentumokat és aktákat biztonságos helyen kell tárolni;
- bizalmas témákról nem szabad olyan nyilvános helyen beszélgetni, ahol mások is hallhatják, például liftben, folyosón, vendéglőben, repülőgépen vagy taxiban;
- körültekintően kell eljárni, ha bizalmas ügyről mobiltelefonon vagy más vezeték nélküli eszközön beszélnek;
- bizalmas dokumentumokat csak akkor továbbítsanak elektronikus eszközön, például faxon vagy e-mailen, ha biztosak abban, hogy ezt biztonságosan megtehetik; és
- kerüljék a bizalmas dokumentumok felesleges másolását.

■ **Értékpapírtörvények és bennfentes kereskedelem**

A törvény tiltja, hogy az a személy, akinek egy részvénytársaságra vonatkozóan a társaság által nem közzétett lényeges információ van a birtokában, a társaság értékpapírjait megvásárolja, eladja vagy kereskedjen velük, illetve a nem közzétett lényeges információt bárkivel közölje. Az a vállalati információ tekintendő lényeges információnak, amelynek a közzététele nyomán várhatóan

megváltozna a befektetők magatartása, vagy hatással lenne a vállalati részvények piaci árára. Néhány példa ilyen típusú információra:

- közzé nem tett pénzügyi adatok, például még nyilvánosságra nem hozott negyedéves vagy éves pénzügyi eredmények;
- nagyobb vállalatfelvásárlás, eladás vagy vegyesvállalat-alapítás;
- jelentős személyi változás a felső vezetésben vagy az igazgatóság összetételében; és
- egy jelentős szerződés elnyerése vagy elvesztése.

Ezért ha valakinek a vállalatra vonatkozóan tudomása van valamilyen nem közzétett lényeges információról, akkor annak tilos a Bombardier értékpapíjaival kereskednie addig, ameddig az információt nyilvánosságra nem hozzák, és elegendő idő el nem telt ahhoz, hogy a sajtóközleményben foglalt információt széles körben megismerjék. Értékpapírnak számítanak a közönséges részvények (például a Bombardier B típusú részvényei), az elsőbbségi részvények és kötvények. Hasonlóképpen, ha valakinek harmadik fél – például megrendelő, kereskedő vagy szállító – közzé nem tett lényeges információjáról van tudomása, akkor nem kereskedhet ennek a cégnek az értékpapíjaival addig, ameddig az információt nyilvánosságra nem hozzák, és ésszerű hosszúságú idő el nem telt azt követően.

Egyetlen alkalmazott sem vehet részt a Bombardier értékpapíjaival kapcsolatos fedezeti vagy tőzsdei opciós ügyletben vagy a Bombardier értékpapíjaival kapcsolatos bármilyen származékos ügyletben, ideértve az eladási és vételi opciós ügyleteket is. Egyetlen Bombardier alkalmazott sem adhat el olyan Bombardier értékpapírt, amely nincs a saját tulajdonában („fedezet nélküli eladás”).

Az összes alkalmazottnak szigorúan tilos a Bombardier cégre vonatkozó bármilyen nem közzétett lényeges információt mással közölni („tippadás”), ideértve a külső szaktanácsadókat, a Bombardier többi alkalmazottját és a családtagokat is, kivéve akkor, ha erre a Bombardier normál munkatevékenységének a keretében szükségképpen kerül sor.

Mivel sokszor igen nehéz eldönteni, hogy mi minősül a fentiek értelmében „lényeges információnak”, a szabálytalan magatartás látszatának az elkerülése érdekében az alkalmazottaknak a következő szabályokat kell betartaniuk:

- harmadik félnek soha ne ajánlják a Bombardier Inc. értékpapírjainak a megvételét vagy az eladását;
- ha alkalmazottként a maguk vagy mások számára vásárolni vagy eladni szeretnék a Bombardier Inc. értékpapírjait, vagy kereskedni szeretnének azokkal, akkor a Vállalat nyomatékosan javasolja, hogy ezt csak azalatt a 25 naptári napos időszak alatt tegyék, amelynek első napja a Bombardier Inc. negyedéves vagy éves pénzügyi beszámolóját követő ötödik munkanap; és
- természetesen mindig fennáll, még ezalatt a 25 napos időszak alatt is, hogy a Bombardier Inc. értékpapíraival nem kereskedhet az, aki a fentiekben meghatározott valamilyen közzé nem tett lényeges információ birtokában van, vagy ahhoz hozzáférhet, vagy ha a Bombardier Inc. a vállalat közzétételi irányelveivel összhangban arról értesítette az alkalmazottakat, hogy tilos kereskedniük a Bombardier értékpapíraival.

■ **Összeférhetetlenség**

A munkavégzés során kerülni kell a valós vagy látszólagos összeférhetetlenséget. Összeférhetetlenség akkor alakul ki, ha valakinek a személyes tevékenysége vagy érdekei összeütközésbe kerülnek a Bombardier cégnél végzett munkájával.

Soha ne kerüljenek olyan helyzetbe, hogy olyan kötelezettséget vállaljanak harmadik fél felé, amely azt kihasználva a Bombardier kárára előnyhöz juthatna. A cselekedeteik nyomán soha nem szabad a Bombardier kinyilvánított üzleti érdekeinek rovására személyes előnyhöz jutniuk.

Összeférhetetlenség akkor is kialakulhat, ha valaki olyan külső munkát vállal, amely akadályozhatja a megfelelő munkavégzést a Bombardier cégnél. Amennyiben ilyen helyzet alakulna ki, akkor érdemes megbeszélnie a főnökével vagy a vállalat panaszkezelési felelősével, hogy megvizsgálják, a külső munka milyen hatást gyakorol a Bombardier cégnél meglévő feladatainak az ellátására.

■ **Törvénytelen és tisztességtelen kifizetések**

A Bombardier alkalmazottainak, szállítóinak, partnereinek és más harmadik feleknek szigorúan tilos bármilyen törvénytelen vagy tisztességtelen kifizetést elfogadniuk vagy felajánlaniuk. A Bombardier pénzét és eszközeit soha nem szabad semmilyen törvénybe ütköző célra felhasználni. A Bombardier alkalmazottainak soha nem szabad olyan kifizetést, ajándékot vagy támogatást jóváhagyniuk, engedélyezniük vagy teljesíteniük, amelyet egy kormányzati vagy vállalati vezető kapna azért, hogy kedvezzen a cégnek a tárgyalásokon, egy megrendelés odaítélésénél vagy más ügyben.

■ **Korrupcióellenes törvények**

A Bombardier az összes joghatóság alatt betartja a vonatkozó korrupcióellenes törvényeket. A betartott törvények között szerepel a külföldi állami hivatalnokok megvesztegetésére vonatkozó kanadai törvény (és a módosításai), amelynek hatálya kiterjed a Bombardier nemzetközi üzleti tevékenységére. A Bombardier alkalmazottainak, szállítóinak, partnereinek és az egyéb harmadik feleknek (például ügynököknek) soha, semmilyen körülmények között nem szabad törvénybe ütköző kifizetést jóváhagyniuk vagy teljesíteniük. A külső ügynökökkel foglalkozó alkalmazottaknak a Bombardier nemzetközi üzleti és marketing tevékenységét szabályozó irányelvei szerint kell eljárniuk.

■ **Politikai tevékenység**

A Bombardier alkalmazottai, a vonatkozó törvényeknek megfelelő módon részt vehetnek törvényes politikai tevékenységben, amennyiben ezt a saját szabadidejükben és a Bombardier vagyontárgyainak használata nélkül teszik. Az alkalmazott elfogadhat választott vagy más politikai tisztséget, de erről értesítenie kell a felettesét vagy a vállalat panaszkezelési felelősét, hogy megvizsgálják, ez milyen hatást gyakorol a Bombardier cégnél meglévő feladatainak az ellátására. A társadalomra vagy a tágabb közösségre vonatkozó fontosabb kérdésekben mindenki kifejtheti a nézeteit, de mindig egyértelművé kell tenni, hogy az nem a Bombardier hivatalos állásfoglalása.

A Bombardier és alkalmazottai minden joghatóság alatt, ahol a Vállalat tevékenykedik, maradéktalanul betartják a politikai célú hozzájárulásokra vonatkozó törvényeket és előírásokat.

KÜLSŐ ÉRDEKELTEKEL FENNTARTOTT KAPCSOLATOK

■ **Megrendelők**

A Bombardier arra törekszik, hogy maradéktalanul kielégítse a megrendelők igényeit, kiváló minőségű termékeket és szolgáltatásokat gyártson illetve nyújtson. A megrendelőkkel fenntartott kapcsolatokban az alkalmazottak etikus magatartást tanúsítanak. A kényes, magán vagy bizalmas jellegű megrendelői adatokat a Bombardier előírásainak megfelelően biztonságosan kezelik, és kizárólag az fér hozzá az adatokhoz, akinek azok ismeretére szüksége van.

■ **Szállítók, partnerek és harmadik felek**

A Bombardier szállítóinak, partnereinek és más harmadik feleknek ismerniük kell a Kódexet, és vállalniuk kell annak betartását. A szállítókkal, partnerekkel és harmadik felekkel kötött összes megállapodást írásban kell megkötni, és tartalmazniuk kell a szállítandó termék vagy szolgáltatás meghatározást és az ezért fizetendő díjat. Ezeknek a megállapodásoknak összhangban kell lenniük az ésszerű piaci gyakorlattal, a Kódexben rögzített alapelvekkel és a vonatkozó vállalati irányelvekkel.

■ **Verseny**

A Bombardier alkalmazottai és szállítói, partnerei és a harmadik felek soha nem alkalmaznak etikátlan vagy törvénybe ütköző módszereket azért, hogy versenytársaikról információt gyűjtsenek. A Bombardier mindenhol betartja a trösztellenes törvényeket, ahol üzleti tevékenységet folytat. Általában véve a következőket kell kerülnünk:

- árörögítés vagy a piac felosztása; vagy
- a verseny korlátozását célzó monopolisztikus magatartás.

■ **Kormányzatok**

A Bombardier cégre nemzetközi tevékenységének és sokrétűségének köszönhetően nagyon sok országos és helyi törvény és előírás vonatkozik. A Vállalat és alkalmazottai, valamint partnerei betartják összes törvényes és szerződéses kötelezettségüket a különböző kormányzatokkal és szabályozó hatóságokkal való kapcsolataikban. A Bombardier cégnek az állami tisztviselőkkel kapcsolatot tartó és a szerződéseket megtárgyaló alkalmazottai és partnerei a felelősek azért, hogy ismerjék és betartsák az összes vonatkozó törvényt és szabályt, így a lobbitevékenységre vonatkozókat is.

A Kódexszel kapcsolatos irányítási feladatok

5

A Bombardier cég kialakított egy olyan irányítási struktúrát, amely biztosítja, hogy a Kódex alapelveit az egész szervezetnél megismerjék, és azokat hatékonyan betartsák.

PANASZKEZELÉSI FELELŐS

- A vállalati panaszkezelési felelős felügyeli azokat a vállalati folyamatokat, amelyek az etikus magatartást hivatottak támogatni a munkahelyen és az üzleti gyakorlatban. A vállalati panaszkezelési felelős a Bombardier Etikai Tanácsán keresztül a Könyvvizsgálati Bizottság alárendeltségébe tartozik.

BOMBARDIER ETIKAI TANÁCS

- A vállalati panaszkezelési felelőssel együttműködve a Bombardier Etikai Tanácsa (BEAC) irányítja és ellenőrzi a Kódex intézkedéseinek vállalati betartását. A Tanács szakmai tanácsokkal, vitás kérdések eldöntésével és jelentések készítésével is hozzájárul a Kódex hatékonyságának erősítéséhez. A BEAC a Kódex kényesebb vagy potenciálisan veszélyes megsértéseit az ügytől függően jelenti az elnök-vezérigazgatónak vagy az igazgatóságnak. A Tanács tagja a Pénzügyi, az Emberi Erőforrások, a Jogi, a Vállalati Könyvvizsgálati / Kockázateértékelési és a Közönségkapcsolatok egység vezetője, valamint a panaszkezelési felelős. A Bombardier minden vállalatcsoportja összekötőt nevez ki a BEAC mellé.

A KÓDEX MEGSÉRTÉSÉNEK BEJELENTÉSE

- A Bombardier bármely alkalmazottja, vagy bármely megrendelő, szállító, partner vagy más harmadik fél köteles bejelenteni, ha a tudomására jut, hogy a Vállalat vagy valamelyik alkalmazottja feltehetően megsértette a Kódexet vagy a törvényt. Noha természetesen mindenkinek vannak fenntartásai egy ilyen bejelentés megtételével kapcsolatban, mégis érdemes megtenni, mert a hallgatásnak súlyos negatív következményei lehetnek a Vállalat számára.

■ Mikor etikátlan egy cselekmény?

Ha egy döntés munkahelyi etikai vonatkozásával kapcsolatosan kétségei vannak, akkor tegye fel magának a következő kérdéseket. Ha a válasz(ok) elbizonytalanítják, akkor a cselekedet valószínűleg helytelen lenne.

- A cselekvés összhangban van-e a Bombardier Kódexével?
- A cselekvésem törvényes?
- A cselekvésem tisztességes és igazságos?
- Hogyan reagálnának a családom tagjai, a barátaim és a szomszédaim, ha tudnák, hogy mit tettem?
- A megrendelők vagy a részvényesek helyesnek tartanák-e a cselekedetemet?

■ **Kapcsolatfelvétel**

Ha kérdései lennének, iránymutatásra lenne szüksége, vagy okkal véli úgy, hogy a Kódex valamely rendelkezését megsértették, vagy saját maga sérthette meg azt, akkor haladéktalanul beszéljen az alábbi illetékesek valamelyikével:

- a felettese;
- az Emberi Erőforrások illetékes;
- a Jogi egység illetékes;
- a Belső Ellenőrzés illetékes; vagy
- a menedzsment következő szintje.

Általában a közvetlen felettese meg tudja oldani gyorsan a problémát. Ha a bejelentést követően nem történik meg az eset vizsgálása, akkor a fent felsorolt valamelyik másik személynél jelentse.

A Bombardier alkalmazottai, megrendelői, szállítói, partnerei és más harmadik felek szintén tehetnek bejelentést a Bombardier panaszkezelési felelősénél:

Postai úton

Bombardier Compliance Officer
800 René-Lévesque Blvd. West
Montréal, Québec
Canada H3B 1Y8

Telefonon

(514) 861-9481

E-mailben

compliance.office@bombardier.com

A Bombardier alkalmazottai, megrendelői, szállítói, partnerei és más harmadik felek alternatívaként egy független szolgáltató által fenntartott rendszeren keresztül is tehetnek bejelentést. A szolgáltatás igénybevételéről a Bombardier honlapján (www.bombardier.com) lehet bővebb tájékoztatást kapni.

■ Bizalmas ügykezelés és névtelenség

Az összes bejelentéssel azonnal és diszkrét módon foglalkozunk. A Kódex lehetséges megsértésével kapcsolatos bejelentés esetén a bejelentőnek joga van névtelenül megtenni a bejelentést, és számíthat arra, hogy a bizalmasság és/vagy anonimitás fennmarad. A bejelentés teljes és tárgyilagos kivizsgálását azonban általában könnyebb elvégezni, ha a bejelentő megnevezi magát és az ügyben érintetteket. A Bombardier mindent elkövet annak érdekében, hogy tájékoztassa a bejelentőt a kivizsgálás nyomán hozott intézkedésekről.

Senkit nem fognak azért megbüntetni, elbocsátani, lefokozni vagy felfüggeszteni, illetve bármilyen megtorló intézkedést hozni ellene, mert bejelentett egy problémát vagy jóhiszeműen érdeklődött, hogy mit tegyen, amikor a Kódex valószínű megsértését tapasztalta.

BÜNTETÉS A KÓDEX MEGSÉRTÉSÉÉRT

- A Kódex vagy a törvény betűjének vagy szellemének megsértését az ügy súlyával arányos fegyelmi felelősségre vonás követheti, akár az elbocsátás is. A törvényt megsértő alkalmazottak mind magukat, mind a Vállalatot kiteszik büntetőjogi szankcióknak (például bírság vagy börtönbüntetés) vagy polgári jogi szankcióknak (például kártérítés vagy bírság).

